

HOMOHISTORIAN VALKOPESU & VALKOINEN HOMO

TEKSTI NIKO HALLIKAINEN

STONEWALL-MELLAKAT ovat kenties tärkein tapahtuma länsimaisen homokulttuurin historiassa. Ne olivat väkivaltaisia yhteenottoja seksuaalivähemmistöjen ja virkavallan välillä vuoden 1969 New Yorkissa, ja niiden myötä vähemmistö uudistui kulttuurisesti vapautuneeksi ja häpeilemättömäksi. Mellakat synnyttivät homoliikkeen, jonka tasa-arvotyötä seuraamme edelleenkin länsimaissa.

Stonewallin etulinjassa mellakoivat värilliset trans-yksilöt ja drag queenit. Cis-sukupuoliset homomiehet eivät osallistuneet merkittävästi Stonewall-mellakoihin, koska se oli heille vaihtoehto eikä olosuhteiden pakko. Suurin osa valkoisista homomiehistä eli kaapissa, etuoikeutetussa turvakennelmässä. Trans-ihmisillä ei ollut mahdollisuutta väliaikaiseen mielenosoitukseen, koska koko trans-yksilön oleminen ja ruumiillisuus oli itsessään poliittista aktivismia.

60-luvun lopussa trans-väestö oli vähäisten homoklubienkin syrjimä. Trans-yksilöt ja muut syrjitymmät

ihmisryhmät kohtasivat paikallisessa Stonewall Inn -yökerhossa, jonka pihalta mellakointi lopulta alkoi, kun he kyllästyivät poliisivoimien arkistuneeseen ahdisteluun. Heillä ei ollut mitään menetettävää. Muu homoyhteisö osallistui mielenosoituksiin vasta lain-suojattomien perässä.

Tämän vuoden elokuussa julkaistiin ensi vuonna ilmestyvän *Stonewall*-elokuvan traileri, joka keräsi välittömästi runsasta kritiikkiä. Trailerissa mellakointia johtaa toisten vastustelusta huolimatta valkoinen cis-sukupuolinen homomies. Traileri julistaa elokuvan olevan unohdettujen sankareiden tositarina.

Tämä on niin kutsuttua *whitewashingia*. Termillä viitataan historialliseen päällekirjoitukseen, jossa todellisia tapahtumia väärin esitetään erinäisin keinoin.

Elokuvasta vastaa ohjaaja **Roland Emmerich**, joka on puolustanut elokuvaansa kritiikiltä painottamalla, että vain päähenkilö on valkoinen ja muut henkilöihahmot vastaavat edelleen tositapahtumia. Mutta tällä valinnalla Emmerich väittää retorisesti valkoisen

homomiehen tehneen jotain, mitä tämä ei tosiasiallisesti ole tehnyt ja mistä se on toisille seksuaalivähemmistöille vapautuksensa velkaa.

Emmerichia vaivaa yleinen valkoisen cis-miehen vajavuus; hän ei tunnista syrjintää omassa toiminnassaan. Hänelle päähenkilön valkoisuus on neutraali asia, eikä hän tule kyseenalaistaneeksi, miksi hänen visionsa vaatii valkoisen homomiehen päähenkilöksi historiallisten faktojen kustannuksella.

Yleisemmin valkopesua vähätellään vedoten yksittäistapaukseen, sattuun tai epäpoliittiseen kontekstiin. Tämä on itselleen sokean syrjinnän perustelua, kyvyttömyyttä tunnistaa omia etuoikeuksiaan, jotka johtavat syrjintään. Stonewall-filmatisointi on uusin esimerkki huutavasta pulasta kriittiselle suhtautumiselle valkoisen miehen etuasemaa kohtaan.

Emmerichin tapaus todistaa, että valkopesu syntyy etuoikeutetun asemasta käsin, ja vahvistaa käytäntöä entisestään. Tietyt etuoikeudet takavat vapauden ottaa haltuun vanhoja konsepteja ja irroittaa ne historiastaan

etuoikeutetun tulevaisuuden rakentamiseksi. Valkopesu on kulttuurista appropriatiota, joka muistuttaa käytännössä kolonialismia.

Stonewall-elokuvalla on tuki edelleen mahdollisuus olla hieno teos. Eritoten, jos se onnistuu noudattamaan *Orange Is The New Blackin* kaltaisen teoksen strategiaa, jossa valkoisen normatiivisen pääroolin ympärille koostetut monenkirjavat hahmot astuvat paikoin tarinan keskiöön ja tekevät vallankaappauksia, jotka toiseuttavat valkoista kerrontaa. Itse valkopesua huolestuttavampaa tosin on valkoisen homomiehen halu valkopesusta.

Stonewall-mellakoista saakka valkoinen homomies on kerjännyt itselleen ihmisoikeuksia soluttautumalla hiljalleen keskiluokkaisen byrokraattian piiriin. Hän on matkallaan uhrannut toiset sukupuolivähemmistöt potkimalla ne homokulttuurin sisäisiin marginaaleihin.

Valkoisen homomiehen olisi korkea aika tulla tietoiseksi omista etuoikeuksistaan ja luopua niistä lopettamalla homokulttuurin eriarvoistaminen.

Rakkautta & sirkusaakkosia valkokankaalla

"MEILLÄ EI OLE erillistä hlgbt -leffojen sarjaa, vaan ne ovat luonteva osa ohjelmiston muita kategorioita", kertoo Rakkautta & Anarkiaa -elokuvafestivaalin tiedottaja Janne Sundqvist.

Sundqvist kuitenkin listasi Normihomolehden lukijoita mahdollisesti kiinnostavat R&A -leffat.

NHL takertui ensisilmäyksellä dragartisti Jinx Monsoonista kertovaan taivasiin asti kehuuttuun dokumenttielokuvaan *Drag Becomes Him*. Jinx voitti supersuosituksen Rupaul's Drag Race -dragartistikilpailun 2013.

Leffan yhteydessä järjestetään Drag Becomes Us -klubi Dubrovnikissa 20. syyskuuta.

"Haluamme tarjota dragshowna heti leffan jälkeen, koska drag on parhaimmillaan livenä ja Jinxin kaltaiset queenit ovat niin tärkeitä, että leffaa on suorastaan pakko juhlistaa", kertoo klubin ohjelmatuottaja Jari Koljonen.

Janne Sundqvistin tärpit hlgbt-osaston R&A leffoista

PASOLINI Elämäkertaelokuva homoseksuaalisesta ohjaajalegenda Pier Paolo Pasolinista vuonna 1975, jolloin hänet murhattiin.

SWORN VIRGIN Elokuva albanialaisesta perinteestä, jossa nainen, joka ei halua naimisiin, voi päättää tulla "vannoutuneeksi neitsyeksi" ja ryhtyä mieheksi.

GRANDMA Räväkkä road trip -elokuva hävyttömästä lesbosta, runoilijamummo Elle Reidistä, joka vihaa ihmisiä.

HOCKNEY Dokumenttielokuva brittiläisestä 78-vuotiaasta taiteilijasta David Hockneystä.

NASTY BABY Elokuva naisesta, joka haluaa lapsen ystäviinsä lukeutuvan homoparikunnan kanssa.

THE DUKE OF BURGUNDY Hieno elokuva vanhemman akateemikkonaisen ja hänen nuoremman rakastajattarensa suhteesta.

JACK IN THE LAND OF TRANSPINAYS Suomalaisen Jaako Jaskarin kolmiosainen tv-dokumenttisarja, jonka ensimmäinen osa esitetään R&A:ssa.

THE SUMMER OF SANGAILE Kaunis liettualainen elokuva tyttöjen välisestä ystäväydestä.

THE CEREMONY. Ruotsalaisen Lina Mannheimerin dokumentti kertoo ranskalaisen dominatrixin Catherine Robbe-Grillet'n vuosikymmeniä johtamista sadomasokistisista seremonioista.

SAMI K. VITIKAINEN

28. Helsinki International Film Festival - Rakkautta & Anarkiaa järjestetään 17.-27.9.2015. Koko ohjelmisto julkaistaan 4. syyskuuta ja esitysajat voi käydä tarkistamassa festarin nettisivuilta hiff.fi.